



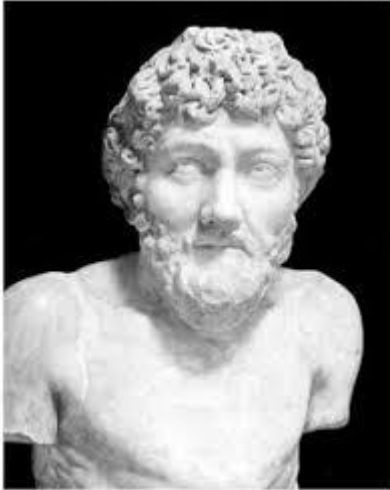
EZOP - Ezop je bio starogrčki pisac koji je pisao basne. Do danas nitko nije siguran da je stvarno postojao, no smatra se da je živio u 6. stoljeću prije Krista. Pretpostavlja se kako je Ezop najviše svoje basne pričao, nije ih zapisivao. Ipak, ništa iz njegovog života ne može se tvrditi sa sigurnošću jer nema mnogo informacija. Zapisane su mnoge legende o njegovom životu pa jedna od njih kaže kako je Ezop u biti bio rob. Pošto je bio jako bistar i znao je lijepo pripovijedati smatra se da mu je gospodar podario slobodu. Smatra se da je napisao čak 426 basni u obliku proze. Vjeruje se da je smišljao svoje basne kroz životna iskustva i priče koje su ga okruživale. Ezop je bio uzor mnogim piscima koji su kasnije pisali basne prema njemu.

Premda su njeni likovi ponekad ljudi, biljke, stvari i predmeti, prirodne pojave (vjetar, sunce), bogovi, – ona najčešće govori kroz likove životinja. Životinje su omiljene kod djece, a i kod odraslih. U Ezopovim basnama naći ćemo orlove, lisice, jastrebove, lastavice, koze, miševe, pijetlove, kokoši, magarce, jarebice, ježeve, krokodile, lavove, jarce, kobile i ždrjebad, deve, žabe, volove, šišmiše, ždralove, zmije, ovce, ribe, morske rakove, mrave, jelene, vukove, tune, dupine, cvrčke, pse, konje, majmune, slonove, dabrove, labudove, ševe, vrane, pčele, balegare, gnjurce, mačke, ose, divlje svinje, paunove, hijene, guske, golubove, medvjede, kornjače i zečeve, papige i buhe...

Ljude je prikazao u različitim ulogama, kao seljake, kradljivce, goniče, plesače, dječake koji love skakavce, kožare, pastire, udovice, majke, mlade djevojke, putnike, mesare, liječnike i bolesnike, lovce, ribare, vračeve, govedare, drvosječe, ubojice, prodavače kipova... Stoga se može reći da je na neki način prikazao svijet koji je živio i koji je susretao na svojim putovanjima. Puno je tu dosjetljivosti i mudrosti koje treba otkriti.

Svaka basna je mala dramatična priča koja se lako može izvesti i kao scenska igra. Ima svoj zaplet i rasplet. Postupci likova govore puno o njima samima. Zapravo, govore o njihovim (ljudskim) osobinama.

U basnama se može govoriti o svemu važnome. Često su za basnama posezali oni koji nisu mogli izravno govoriti istinu jer bi stradali. Zato su istinu zaodijevali u životinjsko ruho.



GAVRAN I LISICA

Gavran je ugrabio komad mesa i odletio na drvo. Primijetila ga je lisica koja se htjela domoći mesa pa je došla ispod drveta i hvalila gavranovu ljepotu. Rekla mu je da nijedna druga ptica ne naslućuje kraljevsko dostojanstvo koje bi gavran sigurno dobio samo da ima glas. Gavran, želeći dokazati da zna pjevati, ispusti meso i zakriješti svom snagom. Meso padne na tlo, ugrabi ga lisica i reče mu: “Gavrane, da još imaš i mozak, vladao bi nad svim životinjama!”



KOŠUTA I LAV

Lovci su natjeravali košutu koja se sklonila u pećinu u kojoj je živio lav. Lav ju je zgrabio, a ona na samrti vikne: “Jadna ja, pobjegla sam ljudima i predala se divljaku!”

LAV I DUPIN

Lav je šetao uz morsk obalu i primijetio dupina koji je izranjao iz vode. Pozvao ga je i predložio mu da sklope prijateljstvo da bi pomagali jedan drugome, budući da dupin kraljuje morskim životinjama, a lav kopnenim. Dupin je sa zadovoljstvom prihvatio ponudu.

Nakon nekog vremena, lav se borio s divljim bikom te je pozvao dupina da mu pomogne. Unatoč tome što je htio, dupin nije mogao izaći iz vode, a lav ga je optužio za izdaju. Dupin mu uzvрати: “Ne optužuj mene nego sudbinu koja me učinila morskom, a ne kopnenom životinjom.”

LAV I MAGARAC

Lav i magarac postali su prijatelji te su krenuli u lov. Na posljetku su došli do jedne pećine u kojoj su živjele divokoze. Lav je stajao na ulazu u pećinu i motrio na njih, a magarac je ušao i počeo njakati da bi ih preplašio. Lav je tako uspio ugrabiti većinu divokoza. Magarac je potom izašao i pitao lava o svojoj odvažnosti i uspjehu. Lav mu je odgovorio: “Prijatelju, i mene bi preplašio da nisam znao da si magarac.”



LAV I MEDVJED

Lav i medvjed našli su jedno lane te su se borili koji će ga uzeti. Nakon žestoke borbe, izmučeni su i iscrpljeni pali na zemlju. Dok su se oni odmarali, dotrčala je lisica i zgrabila lane. Obojica su uskliknula da su jedan drugome činili toliko zla na zadovoljstvo lisici.

LAV, MAGARAC I LISICA

Magarac i lisica udružili su se i pošli zajedno u lov. Putem su susreli lava te se lisica pobjerala za svoj život. Primakla se lavu i ponudila magarca u zamjenu da nju poštedi. Lav je prihvatio njezinu ponudu te je ona povelala magarca do jedne prikrivene rupe. Magarac je upao u nju te više nije mogao izaći. Lav je uvidio da magarac više ne može pobjeći te je prvo udavio lisicu, a zatim krenuo na magarca.



MAČAK I MIŠEVI

Miševi su se naselili u jednoj kući, a to je doznao mačak koji ih je počeo loviti. Nakon brojnih smrti, miševi su postali oprezni pa bi bježali u rupu čim bi čuli neki zvuk. Jednoga se dana mačak lukavo približi rupi i pravi se kao da je mrtav. Jedan se miš ohrabrio i pogledao mačka i uvidio zamku. Vikne mu: “Tako dakle, kad bi se i u vreću pretvorio, ne bismo ti se približili.”

MIŠ I BIK

Miš je ugrizao bika. Bika je to zaboljelo te se razbjescio i pojurio za mišem. Miš se sakrio u rupu, a bik je počeo kopati zemlju, ali se brzo umorio i legao. Nedugo potom, miš je provirio iz rupe, primaknuo se umornome biku koji je ležao i ponovno ga ugrizao. Miš se sakrio, a bik je bijesno ustao i nije znao kako da mu se osveti. Miš na to veli: “Nije pobjednik uvijek veći i jači; pobjednik je često manji i slabiji.”

ZMIJA I ORAO

Jednoga dana sukobili su se orao i zmija. Zmija je držala orla i on se nije mogao pomaknuti. Tada je naišao seljak i uspio osloboditi orla. No, zmija mu se tada odlučila osvetiti. Kada seljak nije gledao, ispustila je svoj otrov u piće koje je on trebao popiti. Ali tada je naišao orao iz ruku seljaka istrgnuo čašu.

SVOJEGLAVA ŽABA

Dvije žabe su živjele na različitim područjima, jedna je živjela u močvari, a druga u manjoj bari. Žaba koja je imala bolje uvjete za život i živjela je u močvari, zvala je drugu žabu da dođe živjeti k njoj. No, druga žaba je nije poslušala pa su je malo nakon toga pregazila kola.

KORNJAČA I ZEC

Kornjača i zec natjecali se u brzini. Stoga utvrde rok i mjesto, te krenu na put. Zec, zbog prirodene brzine, nije toliko mario za trku, nego legne kraj puta i stane drijemati. Kornjača je, znajući svoju sporost, hodala bez prekida i tako prestigla zeca koji je spavao. Dobila je pobjedničku nagradu.



DJEČACI I ŽABE

Nestašni dječaci odu jednoga dana k bari, pa se kamenjem nabacivahu na žabe, čim bi se koja pojavila.

Što su ih više ranili ili ubili, to su se sve više derali od veselja, dok napokon ne izađe jedna stara žaba, pa im reče:

»Djeco, zar vi niste promislili što činite? Vi mučite i ubijate nas siromašne životinje, koje vam ništa zla ne činimo.«

Djeca se brecnu, promisle malo i odu postićena kući.

MASLINA I SMOKVA

Svojim lišćem nakićena maslina gledaše prezirno na smokvu, koja je lišće svoje već izgubila bila.

»Mene kiti vječna zelen,« tako se hvalila maslina, »a ti si već odavna izgubila svoj ures.«

Noću pade snijeg. Cijelu maslinu pokriju debele naslage, koje unište i nju i njezinu ljepotu.

Smokvi nije snijeg ništa naškodilo, jer se na njoj ni za što nije mogao prihvatiti, nego je pao na zemlju.



Ezop



BASNE



Bulaja
naklada